

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/124/2018
Identifikačné číslo spisu:	7109235026
Dátum vydania rozhodnutia:	30.07.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:7109235026.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Z., právne zastúpená: JUDr. Milan Slobodník, advokát so sídlom Štúrova 20, Košice, proti žalovanému: I. so sídlom I. v konaní zastúpený: JUDr. Juraj Lukáč, advokát so sídlom Námestie sv. Egídia 11/6, Poprad o ochranu osobnosti, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 24C/236/2009, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu Košice z 26. októbra 2017 sp. zn. 3Co/340/20016, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu Košice z 26.10.2016 sp. zn.: 3Co/340/2016 z r u š u j e a vec vracia Krajskému súdu Košice na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa uplatnenou žalobou domáhala, aby súd zaviazal žalovaného zaslať žalobkyni písomné ospravedlnenie s nižšie zohľadneným textom a zároveň ho zaviazal na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške EUR 3.000,- Eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Okresný súd Košice I rozhodol tak, že:

I. Žalovaný je povinný zaslať žalobkyni doporučené písomné ospravedlnenie s textom: „K. ospravedľujeme sa Vám za svoje tvrdenie obsiahnuté v našej sťažnosti Slovenskej advokátskej komore zo dňa 28.11.2008, v ktorom sme tvrdili, že postupujete pri výkone svojej advokátskej praxe neprofesionálne, neodborne a používate metódy, ktoré sa priečia nielen Zákonu o advokácii ale aj Advokátskemu poriadku, čím znevažujete dôstojnosť advokátskeho stavu a zároveň sa Vám ospravedľujeme za naše tvrdenie uvedené v sťažnosti zo dňa 4.6.2009, v ktorej sme tvrdili, že pri výkone advokátskej práce postupujete neprofesionálne, neodborne, používate metódy, ktoré sa priečia nielen Zákonu o advokácii ale aj Advokátskemu poriadku, čím znevažujete dôstojnosť advokátskeho stavu.“, a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 3.000,- EUR do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Priznáva žalobkyni právo na náhradu trov konania proti žalovanému spolu vo výške 649,55 EUR, pozostávajúcej z trov právneho zastúpenia vo výške 493,55 EUR a z iných trov vo výške 156 EUR (súdny poplatok za návrh), ktorú je žalovaný povinný zaplatiť k rukám právnej zástupkyne žalobkyne JUDr. Kataríny Habiňákovej, advokátky, v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalobkyňa sa domáhala ochrany osobnosti vo forme písomného ospravedlnenia a priznania náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 3.000,- eur z dôvodu, že žalovaný svojimi výrokmí v písomných sťažnostiach podaných na Slovenskej advokátskej komore (SAK) opakovaným konaním neoprávnené zasiahol do práva na ochranu osobnosti v písomnej forme, čím porušil jej právo podľa ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka (OZ). V konaní nebolo sporné, že žalovaný podal na Slovenskej advokátskej komore sťažnosti zo dňa 28.11.2008 a zo dňa 4.6.2009, ktorých predmetom bola profesionálna činnosť žalobkyne ako advokátky pri zastupovaní klienta Lesoochranárske združenie VLK (ďalej iba LOZ VLK). Revízná komisia SAK pri šetrení obidvoch sťažností nezistila, že by advokátka svojim postupom a konaním vo veci porušila niektorú z povinností, ktoré jej zákon a stavovské predpisy ukladajú. Preto pri svojom rozhodovaní postupovala podľa ust. § 4 ods. 4 písm. b) Disciplinárneho poriadku SAK a vec odložila.

Vo svojom odôvodnení prvoinštančný súd zdôraznil, že predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je jednak to, že došlo k neoprávnenému zásahu, jednak to, že zásah bol objektívne spôsobilý, aby z neho vznikla ujma na právach chránených ust. §11 Občianskeho zákonníka. Občianskoprávna ochrana sa poskytuje len proti takým neoprávneným zásahom, ktoré sa dotýkajú mravnej integrity osobnosti občana tým, že môžu znížiť jeho dôstojnosť, česť a vážnosť v spoločnosti. Pritom je potrebné zvážiť, či v konkrétnom prípade k zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo v rámci výkonu iného subjektívneho práva stanoveného zákonom, napr. práva na informácie, resp. práva na kritiku, na názor a pod., kedy je potrebné zvážiť, či sa takýto zásah stal primeraným spôsobom a zároveň, či takýto zásah nie je v rozpore s takými oprávnenými záujmami fyzickej osoby, na ktorých je potrebné s ohľadom na požiadavku zaistenia elementárnej úcty k dôstojnosti jej osobnosti za všetkých okolností bezpodmienečne trvať. Aj v rámci vyšetrovania a podávania správ príslušným štátnym orgánom môže dôjsť takouto správou k zásahu do práv občana, pokiaľ správa nezodpovedá skutočnosti a môže ohroziť alebo narušiť chránené práva občanov. Je pravdou, že neoprávneným zásahom do práv chránených § 11 a nasl. Obč. zákonníka nie sú prejavy, ktoré podľa obsahu, formy a cieľa je možné považovať za upozornenia, podnety alebo žiadosti o objasnenia a prešetrenie určitých okolností, pokiaľ boli učinené v prostredí oprávnenom vec riešiť (podávanie upozornení a podnetov fyzických a právnických osôb voči orgánom oprávneným vec riešiť). Aj v takomto prípade však zásah nesmie vybočiť z rámca daného platnými predpismi. Napríklad aj v prípade, že osoba, ktorá vypovedá v súdnom konaní, zasiahne do osobnostných práv iného, nemusí ísť o zásah neoprávnený, s výnimkou prípadu, kedy sa ten, kto výpoveď pred súdom činí, dopustí excesu. O neoprávnený zásah nejde vtedy, ak sa stal primeraným spôsobom a nie je v rozpore s takými oprávnenými záujmami fyzickej osoby, na ktorých je potrebné trvať s ohľadom na zaistenie základnej úcty jej dôstojnosti.

Žalobkyňa uviedla, že primárne sa jej dotkli výroky žalovaného, že pri výkone advokátskej praxe postupuje neprofesionálne, neodborne, že svojvoľne zasahovala do plnomocenstiev a upravovala text splnomocneniam a v konečnom dôsledku v praxi používa metódy, ktoré sa priečia zákonu o advokácii, ako aj advokátskemu poriadku, čím znevažuje dôstojnosť advokátskeho stavu. Súd ďalej uviedol, že skutkové tvrdenia podliehajú kritériu pravdivosti, hodnotiaci úsudok či kritika podliehajú kritériám pravdivého základu, ale aj prejavu a sledovaného cieľa, primeranosti a formy.

Súd hodnotiace úsudky žalovaného vyhodnotil ako nevychádzajúce z pravdivého základu a absolútne nadsadené, nenáležité bez toho, aby pre tieto úsudky bolo možné nájsť akýkoľvek reálny podklad v skutkovom základe posudzovanej veci. Odhliadnuc od tohto záveru a teda aj za situácie, že odporca sa (mylne) domnieval, že posudzované plnomocenstvá boli skutočne vadné pre absenciu náležitostí, tak tie slovné spojenia a výrazy, ktoré žalobca použil pri vyslovení hodnotiacich úsudkov, sú evidentne v značnom nepomere k cieľu kritiky. Je z nich zrejme vážne obvinenie navrhovateľky z nečestného a neodborného jednania. Takáto kritika je neprimeraná, presahuje obsahom, formou a cieľom rámec pravdivej objektívnej kritiky.

Ďalej uviedol, že objektívna spôsobilosť zásahu narušiť alebo ohroziť práva chránené ust. § 11 Občianskeho zákonníka, je ďalšou zložkou zásahu, nevyhnutnou na to, aby právo na ochranu osobnosti mohlo byť úspešne uplatnené. Pri práve na ochranu občianskej cti, kedy následok spočíva v znížení vážnosti u spoluobčanov a v ohrození postavenia a uplatnenia občana v spoločnosti, by zisťovanie takýchto okolností mohlo byť v rozpore s cieľom právnej úpravy ochrany osobnosti. O objektívnu spôsobilosť vyvolať takéto následky nejde napr. vtedy, ak došlo k zásahu napr. pri rozhovore len medzi

dvoma osobami. Ak sa však dostanú prednesené výroky na verejnosť, alebo ak sa na verejnosť môžu dostať, je tu daná objektívna spôsobilosť vyvolať následky týkajúce sa osobnosti občana. Súd sa nestotožnil s názorom odporcu, že v danom prípade zásah nebol spôsobilý narušiť alebo ohroziť práva chránené ust. § 11 Občianskeho zákonníka iba z dôvodu, že sťažnosti boli riešené len interne - príslušným stavovským orgánom. Súd ďalej konštatoval, že k zásahu do osobnostných práv nedošlo len v súkromnom rozhovore medzi dvoma osobami, alebo listom, určeným len navrhovateľke, ale s obsahom sťažností sa s určitosťou museli oboznámiť aj ďalšie osoby - 9 členov revíznej komisie, ktorými sú advokáti, teda kolegovia navrhovateľky, a tiež aj osoby, pracujúce na oddelení sťažností. Z výpovedí svedkov (klienta, bývalej zamestnankyne a manžela žalobkyne) mal súd za preukázané, že nastali následky na mravnej integrite navrhovateľky. Podľa názoru súdu je irelevantné, že s obsahom sťažností bývalú zamestnankyňu oboznámila priamo navrhovateľka. Ďalej súd uviedol, že obe formy zadostučinenia (ospravedlnenie ako aj náhrada nemajetkovej ujmy vo výške požadovaných EUR 3.000,-) sú namieste.

2. Krajský súd Košice (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 26. októbra 2016 sp. zn. 3Co/340/2016 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobkyni priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanému. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolateľ tvrdil, že z jeho strany nešlo o zásah spôsobilý privodiť ujmu na právach žalobkyne s poukazom na to, že uplatňoval iba svoje petičné právo garantované Ústavou SR. Odvolací súd v odôvodnení zdôraznil, že prípadný konflikt medzi petičným právom a právom na ochranu osobnosti je potrebné riešiť aplikáciou princípu proporcionality. Aj petičné právo je totiž obmedzené základným právom na ochranu osobnej cti dobrej povesti a mena, preto ani výkon petičného práva v situácii, že dôjde k vybočeniu (excesu) z jeho primeraného uplatňovania bude posudzovaný ako neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti. Odvolací súd ďalej uznal, že odôvodnenie napadnutého rozsudku nedáva odpoveď na obranu žalovaného v tej časti, v ktorej sa odvoláva na ust. § 6 zákona č. 152/1998 Z. z. (zákon o sťažnostiach) v znení neskorších predpisov, podľa ktorého podanie sťažnosti sa nesmie stať podnetom ani dôvodom na vyvodzovanie dôsledkov, ktoré by sťažovateľovi spôsobili akúkoľvek ujmu. Odvolací súd k tomu uviedol, že aj bez potreby vykonania, či zopakovania dokazovania je potrebné jeho gramatickým a logickým výkladom dospieť k jednoznačnému záveru, že uplatnenie práva na ochranu osobnosti prostredníctvom občianskoprávnej žaloby v žiadnom prípade nemožno považovať za vyvodzovanie dôsledkov v zmysle citovaného ustanovenia. Vznik prípadnej ujmy vyplývajúcej z porušenia práva na ochranu osobnosti je totiž následkom porušenia práva povahy občianskoprávnej, ktoré nemá a nemôže mať žiadnu spojitosť so vznikom ujmy podľa predpisu verejného práva, ktorým je zákon o sťažnostiach. V ďalšej odvolacej námietke žalovaný tvrdil, že sa súd prvej inštancie nevysporiadal s jeho argumentáciou o tom, že nemôže byť postihovaný za úkon, ktorý predpokladá istú mieru jeho nespokojnosti a pochybnosti. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR a Najvyššieho súdu ČR. Odvolací súd konštatoval, že odôvodnenie rozsudku Najvyššieho súdu SR z 20.3.2007 sp. zn. 5Cdo/180/2007 nijako nespochybňuje závery odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, pretože obsahuje iba právny výklad ust. § 11 a nasl. OZ vo vzťahu k predpokladom, za ktorých je možné určitý zásah považovať za neoprávnený a objektívne spôsobilý privodiť ujmu na chránených osobnostných právach a zaoberá sa obsahom vyjadrenia, ku ktorému došlo pri výkone subjektívneho práva garantovaného zákonom. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia práve dáva odpoveď na otázku, prečo považuje zásah zo strany žalovaného za neoprávnený a v čom vidí jeho objektívnu spôsobilosť privodiť ujmu na chránených právach žalobkyne. Odvolací súd poukázal na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie na strane 21 tretí odsek a štvrtý odsek. Odvolací súd jednoznačne súhlasil so záverom súdu prvej inštancie, že hodnotiace úsudky žalovaného v jeho sťažnostiach sú neprimeraným excesom pri výkone jeho subjektívneho práva podať sťažnosť vzhľadom na zvolené a použité výrazové prostriedky. Vo vzťahu k posúdeniu otázky priznania základu a výšky nemajetkovej ujmy je podľa názoru odvolacieho súdu podstatná objektívna možnosť neoprávneného zásahu vyvolať následok predpokladaný v ust. §13 ods.2 OZ. Takúto úvahu je možné vykonať aj bez vykonania dokazovania na konkrétny prejav značnej miery zníženia dôstojnosti alebo vážnosti fyzickej osoby v spoločnosti.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie pričom si uplatnil dovolací dôvod podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu

odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a ďalší dovolací dôvod uplatnil podľa ustanovenia § 421 ods.1 písm. b) a §421 ods.1 písm. c) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola riešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

3.1 Prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP dovolateľ vyvodzoval z nesprávneho procesného postupu, ktorého sa mal odvolací súd dopustiť tým, že mu neposkytol odpoveď na právne významné argumenty, bagatelizoval ustálenú súdnu prax, na ktorú sa odvolával, nevysporiadal sa s otázkou opodstatnenosti a výšky priznanej nemajetkovej ujmy. Dovolateľ sa nestotožnil so spôsobom hodnotenia dôkazov súdom prvej inštancie, o ktoré sa oprel aj odvolací súd, zotrval na svojich tvrdeniach, že z jeho strany nešlo o zásah spôsobilý privodiť ujmu na práva žalobkyne s poukazom na to, že uplatňoval iba svoje petičné právo garantované ústavou SR. Podľa názoru dovolateľa neobstoí názor súdu prvej inštancie na konflikt medzi petičným právom a právom na ochranu osobnosti. Vzhľadom na to, že dovolateľ nepovažoval tieto sťažnosti ani z hľadiska vecnej kritiky za také, ktoré by prekročili zákonom dovolené medze, považuje aj nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy za neopodstatnený.

3.2.Prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods.1 písm. b.) a c.) CSP odôvodnil nesprávnym právnym posúdením v bode 21 odôvodnenia odvolacieho súdu, konkrétne týkajúceho sa ustanovenia § 6 zákona č. 152/1998 Z.z. o sťažnostiach, v zmysle ktorého sa podanie sťažnosti nesmie stať podnetom ani dôvodom na vyvodzovanie dôsledkov, ktoré by sťažovateľovi spôsobili akúkoľvek ujmu. Dovolateľ nesúhlasil s právnym posúdením zásahu, ktorým mala byť spôsobená ujma. Mal za to, že išlo o realizovanie ústavou garantovaného práva, kedy sa sťažnosť týkala výlučne profesijného konania advokátky. Z obsahu obidvoch sťažností nevyplyva a v konaní nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že by žalovaný svojou sťažnosťou kritizoval súkromný život žalobkyne, resp. sa odchyľil od merita obsahu svojej sťažnosti. Rovnako dovolateľ nemôže súhlasiť so závermi súdov nižšej inštancie, že by kritika vyslovená zo strany žalovaného v podaných sťažnostiach bola k vysloveným pochybnostiam zjavne neprimeraná, resp. by predstavovala exces z výkonu petičného práva žalovaného. Dovolateľ opätovne zdôraznil, že v uvedených sťažnostiach nepoužil žiadne vulgarizmy ani hrubé či expresívne výrazy. Práve všeobecnosť, s akou takýto záver konštatuje súd prvej inštancie (str. 14 a 15. odôvodnenia) bez toho, aby špecifikoval, ktoré vyjadrenia žalovaného podľa jeho názoru presahovali zákonom dovolený rozsah petičného práva, ako aj obmedzenie sa odvolacieho súdu v bode 20 napadnutého rozhodnutia na tieto všeobecné závery (konštatovaním vzhľadom na zvolené použité výrazové prostriedky) považuje dovolateľ za kafkovský proces svedčiaci o porušení jeho základných procesných práv, akým je právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia a vypořádanie sa s jeho pre vec zásadnými argumentami.

4. K dovolaniu sa vyjadrila žalobkyňa prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Navrhla podané dovolanie odmietnuť a priznať jej trovy dovolacieho konania. Ako dôvod na odmietnutie uviedla rozhodnutie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia sp. zn.: 1VCdo 2/2017 zo dňa 19.04.2017, ktoré nepripúšťalo kumuláciu dovolacích dôvodov podľa § 420 a § 421 CSP. Dovolanie by sa tak malo posúdiť podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP, pričom sám dovolateľ v dovolaní tvrdí, že na jednej strane sa súd vypořadal so všetkými podstatnými argumentmi odvolateľa, napriek tomu považuje jeho rozhodnutie za nedostatočne odôvodnené.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je procesne prípustné a zároveň aj dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421

CSP.

7. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolateľ prípustnosť dovolania odôvodnila s poukazom na § 420 písm. f/ CSP ako aj s poukazom na § 421 CSP.

10. Dovolací súd sa ako prvou zaoberal uplatnenou námietkou odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorou podľa žalovaného došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý súdny proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

11. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

12. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

13. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné atribúty spravodlivého súdneho procesu, ktorá skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Z judikatúry tohto súdu vyplýva, že na taký argument strany sporu, ktorý je pre rozhodnutie podstatný a rozhodujúci, sa vždy vyžaduje špecifická odpoveď (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany; t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu“.

14. Žalovaný mal za to, že všeobecnosť, a akou súd prvej inštancie (str. 14 a 15. odôvodnenia) konštatuje, že hodnotiace úsudky nevychádzajú z pravdivého základu a sú absolútne nadsadené a nenáležité bez reálneho podkladu v skutkovom základe posudzovanej veci, navyše evidentne v značnom nepomere k cieľu kritiky bez toho, aby špecifikoval, ktoré vyjadrenia žalovaného podľa jeho názoru presahovali zákonom dovolený rozsah petičného práva, ako aj obmedzenie sa odvolacieho súdu v bode 20 napadnutého rozhodnutia na tieto všeobecné závery (konštatovaním vzhľadom na zvolené použité výrazové prostriedky) považuje dovolateľ za kafkovský proces svedčiaci o porušení jeho základných procesných práv, akým je právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia a vysporiadanie sa s jeho pre vec zásadnými argumentami.

15. Dovolací súd konštatuje, že odvolací súd vo svojom rozhodnutí nevysvetlil, ktoré konkrétne vyjadrenia žalovaného podľa jeho názoru presahovali zákonom dovolený rozsah petičného práva. Odvolací súd považuje hodnotiace úsudky bez bližšej špecifikácie za neprimeraný excés pri výkone jeho subjektívneho práva podať sťažnosť vzhľadom na použité výrazové prostriedky.

16. Po preskúmaní veci sa dovolací súd stotožnil s námietkami dovolateľa v zmysle uvedenej procesnej vady § 420 písm. f/ CSP a dospel k záveru, že konanie je postihnuté vadou zmätočnosti spočívajúcou v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorá zakladá tak prípustnosť i dôvodnosť podaného dovolania v prejednávanej veci. Tento nedostatok spočíva predovšetkým v nedostatočnom odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu v podstatných otázkach, od ktorých záviselo správne rozhodnutie veci, keď odvolací súd bez náležitého odôvodnenia potvrdil napadnuté rozhodnutie prvoinštančného súdu bez toho, aby špecifikoval, v čom konkrétne videl neprimeraný excés pri výkone práva dovolateľa podať sťažnosť.

17. Dovolací súd podotýka, že odvolací súd vôbec nezohľadnil ani argumentáciu dovolateľa v časti, kde tvrdí, že podanými sťažnosťami realizoval svoje ústavné právo vyslovenia pochybností v konaní žalobkyne, pričom jeho kritika konania sa týkala výlučne jej profesijného konania ako advokátky. Z obsahu sťažnosti nevyplýva a v konaní nebolo preukázané, že by žalovaný kritizoval súkromný život žalobkyne, resp. sa odchyľil od merita sťažnosti.

18. Dovolací súd dáva do pozornosti odvolacieho súdu skutočnosť, že žalobkyňa je advokátka vykonávajúca svoju činnosť v zmysle zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Je nutné zdôrazniť, že advokáti, rovnako ako aktivity štátnych inštitúcií, činnosť osôb pôsobiacich vo verejnom záujme, napr. činnosť politikov, úradníkov, sudcov spadajú do režimu tzv. verejných vecí, ktoré na seba prirodzene pútajú verejnú pozornosť a všeobecný záujem, sú vystavení vyššej miere kritiky a v rovine ústavného práva platí prezumpcia, že ide o kritiku ústavne konformnú. Verejnou vecou je zásadne všetko, čo na seba púta verejnú pozornosť. Verejnou vecou za istých okolností môže byť i činnosť advokáta. Verejné záležitosti a verejná činnosť jednotlivých osôb môžu byť posudzované verejne, a to i kriticky, pričom pokiaľ ide o hodnotiace úsudky, je potrebné vychádzať z prezumovanej dovolenej kritiky. (Fekete Imrich a kol.: Občiansky zákonník Veľký komentár, I. zväzok. 3. aktualizované a rozšírené vydanie. Bratislava, Eurokódex, 2017, ISBN:978-80-8155-073-7, s. 215 a nasl.)

19. Zákon č. 586/2003 Z.z. o advokácii v ustanovení § 18 ods.2 upravujúceho práva a povinnosti advokáta v znení účinnom k dňu posudzovania sťažnosti žalovaného upravuje, že advokát je povinný pri výkone advokácie konať čestne a svedomito, dôsledne využívať všetky právne prostriedky a uplatňovať v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia pokladá za prospešné. Prítom dbá na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb. Odsek 3 tohto ustanovenia ďalej upravuje, že advokát postupuje pri výkone advokácie tak, aby neznižoval dôstojnosť advokátskeho stavu. V záujme toho je povinný dodržiavať pravidlá profesijnej etiky a iné pravidlá, ktoré určuje predpis komory. V zmysle Advokátskeho poriadku Slovenskej advokátskej komory schváleného dňa 16. júna 2007, teda účinného v čase posudzovania sťažnosti žalovaného, sa vo viacerých častiach zdôrazňuje povinnosť advokáta

dodržiavať pravidlá korektnej súťaže a dbať na dôstojnosť advokátskeho stavu. Z formulácie sťažností žalovaného je zrejmé, že ide o kompiláciu znegovaných povinností advokáta, ktoré mu ukladá Zákon o advokácii a ďalšie vnútorné predpisy Slovenskej advokátskej komory.

20. Dovolací súd dáva do pozornosti odvolacieho súdu aj skutočnosť, že v zmysle §2 Disciplinárneho poriadku SAK schváleného na Konferencii advokátov 16.júna 2007, teda platného a účinného v čase posudzovania sťažností žalovaného, oddelenie sťažností prijíma a zabezpečuje vybavovanie sťažností podaných na advokátov a zabezpečuje, aby bol sťažovateľ o postupe vybavovania sťažností pravidelne vyrozumievaný. Na účel posúdenia dôvodnosti sťažností je oddelenie sťažností oprávnené vyžiadať si od advokáta a sťažovateľa potrebné doklady a vyjadrenia. Advokát je povinný poskytnúť oddeleniu sťažností súčinnosť. Revízná komisia je povinná vykonať šetrenie o každom disciplinárnom previnení advokáta, o ktorom sa dozvie. Ustanovenie sa v mierne modifikovanom znení zachovalo v Disciplinárnom poriadku SAK z roku 2013 a následne aj v Disciplinárnom poriadku SAK z roku 2017.

21. Vo vzťahu k stretu petičného práva a osobnostných práv dovolací súd dáva do pozornosti odvolacieho súdu uznesenie NS SR sp. zn.: 1MCdo/4/2010 zo dňa 29.02.2012 „podľa ktorého aj pri strete petičného práva s právom na ochranu osobnosti a súkromného života, teda základných práv stojacich na rovnakej úrovni, je vecou súdu, aby s prihliadnutím na okolnosti každého prípadu zvážili, či jednému právu nebola bezdôvodne daná prednosť pred druhým právom. Úlohou súdu je, aby na základe konkrétnych okolností prípadu zvážil, či určitý výrok (vychádzajúci z práva na sťažnosť) dosahuje takej intenzity, že zasahuje do práva na ochranu cti a dobrej povesti a či je primeraný. Petičné právo je ústavne zaručené a uplatnené podľa práva za predpokladu, že nezasahuje neoprávnené do iných základných práv, ak je petičné právo zneužitá, ide o neoprávnený zásah do osobnosti druhého.

22. Dovolací súd dospel k záveru, že odôvodnenie odvolacieho súdu v danej veci a nedáva odpovede na podstatné a relevantné otázky, na ktoré je odpoveď potrebné dať, a preto je nepreskúmateľné. Bude preto potrebné ustáliť, o aké výroky žalovaného konkrétne išlo, ktoré z predmetných výrokov sú hodnotiacimi úsudkami a ktoré skutkovými tvrdeniami a zároveň či a ako zasiahli do práv žalobkyne. Následne bude potrebné vyhodnotiť, či zásah bol neoprávnený ako aj či tu existuje príčinná súvislosť medzi zásahom a neoprávnenosťou zásahu. Až potom bude možné vyhodnotiť, či zásah presiahol prípustnú intenzitu do takej miery, že už ho nie je možné v demokratickej spoločnosti tolerovať. Následne v konkurencii dvoch práv, petičného práva a práva na ochranu osobnosti, ustáliť dôvody, ktoré právo má prednosť a prečo, a to pri zohľadnení všetkých relevantných okolností daného prípadu a dať presvedčivú odpoveď na to, na základe akých dôvodov tomu tak je.

23. V ďalšom konaní preto bude potrebné zohľadniť aj tú skutočnosť, že sťažnosti boli podané v súvislosti s výkonom advokátskej činnosti žalobkyne, netýkali sa žalobkyne ako fyzickej osoby a jej súkromného života, boli preskúmané orgánom na to zákonom a stavovskými predpismi určeným za súčasného zachovania povinnosti mlčanlivosti v zmysle zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii. Až následne bude potrebné vyhodnotiť na základe všetkých okolností, či za danej situácie išlo o zásah do osobnostných práv.

24. Dovolací súd je rovnako toho názoru, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný aj pokiaľ ide o výrok, ktorým dovolací súd priznal žalobkyni nemajetkovú ujmu vo výške 3.000,- Eur. Tu vôbec nevysvetlil, prečo v danom prípade, ak došiel k záveru o zasiahnutí do práv žalobkyne, nepostačuje len ospravedlnenie, a zároveň ani nevysvetlil, ako a na základe čoho dospel k výške priznanej sumy.

25. Z dôvodov uvedených vyššie dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP je procesne prípustné a vyvolalo účinok umožňujúci uskutočnenie meritórneho prieskumu. Dospel k záveru, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne nedáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, napriek tomu, že žalovaný túto skutočnosť v priebehu konania namietal, ale súd sa s ňou nevysporiadal, bolo žalovanému znemožnené uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu

práva na spravodlivý proces.

26. Skutočnosť, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f/ CSP, je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne.

27. Dovolací súd na základe vyššie uvedených záverov dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné a zároveň aj dôvodné, a teda je potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP). Z toho dôvodu sa dovolací súd ďalej nezaoberal dovolacími dôvodmi podľa ust. §421 CSP.

28. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 454 ods. 3 CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.